

Hemställan till regeringen, ändring i alkohollagen

Hemställan

I syfte att underlätta för näringsidkare att bedriva alkoholservering på uteserveringar hemställer Stockholms stad till regeringen att regeringen föreslår ändrad lydelse i 8 kap. 15 § alkohollagen (2010:1622).

Nuvarande lydelse

8 kap. 15 §

Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. [...]

Föreslagen lydelse

8 kap. 15 §

Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringsutrymmet samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. [...]

Krav på lokal enligt alkohollagen

Av 8 kap. 15 § alkohollagen framgår att stadigvarande serveringstillstånd för servering till allmänheten endast får ske om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen.

Av förarbetena framgår att med lokal menas utrymme inomhus och med annat avgränsat utrymme avses del av serveringsställe som är beläget utomhus och där alkoholservering förekommer, dvs. i vanligt tal uteservering (prop. 2009/10:125 s. 101 f. se även prop. 1994/95:89 s. 65).

Av Folkhälsomyndighetens vägledning om servering – alkohollagen (publicerad 2022-09-29 artikelnummer 22212) framgår att serveringslokal är den del av serveringsstället inomhus där servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat är tillåten. Med annat avgränsande utrymme avses den del av serveringsstället som är placerat utomhus där alkoholservering är tillåten, så kallad uteservering.

Stockholms stad har beviljat serveringstillstånd för renodlade uteserveringar

Ett levande Stockholm syftar till att skapa trivsamma utemiljöer och ett attraktivt stadsliv. Varje år görs gator, torg och kajer om till ytor för aktiviteter, evenemang och kultur. Inom ramen för stadens satsning ingår även att möjliggöra uteserveringar i större omfattning och inom dessa önskar verksamhetsutövare kunna servera alkoholhaltiga drycker. Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd görs prövning enligt alkohollagen, och inom ramen för prövning enligt 8 kap. 15 § alkohollagen görs individuell bedömning av varje serveringsställe och tillhörande kök. Stockholms stad har därför bedömt att väl avgränsade uteserveringar med restaurangmässiga kök har kunnat beviljas serveringstillstånd i enlighet med alkohollagen.

Stockholms stads tolkning av lagstiftarens intentioner med 8 kap. 15 § alkohollagen har således varit inriktat på att serveringsstället ska ha ett eget kök. Stadens tolkning har inneburit att säsongsetableringar har kunnat beviljas serveringstillstånd, exempelvis boule-barer, minigolfbanor och parkserveringar, givetvis förutsatt att övriga krav i alkohollagen är uppfyllda. Detta är ett uppskattat inslag i stadsbilden, och bidrar till en levande stadsmiljö. Det har heller inte uppstått alkoholpolitiska olägenheter i eller omkring dessa etableringar.

Kammarättsavgörande ändrar förutsättningarna

I ett kammarrättsavgörande (Kammarrätten i Göteborg, 2024-04-03 mål nr 7347-23) konstaterar domstolen att begreppet *serveringslokal* inte återfinns i lagtexten. Av förarbetena framgår emellertid att med "lokal" menas utrymme inomhus och med "annat avgränsat utrymme" avses del av serveringsställe som är beläget utomhus, dvs i vanligt tal uteservering (prop. 2009/10:125 s. 101 f. se även prop. 1994/95:89 s. 65). Begreppet "serveringslokal" kan därför inte tolkas på annat sätt än att förutsättning för stadigvarande serveringstillstånd är att det i anslutning till köket finns avsedd plats inomhus där alkoholservering kan ske.

Kammarrättens dom innebär ett förtydligande på så sätt att hanteringen av Stockholms stads uteserveringar inte längre är förenlig med alkohollagen. En förutsättning för att ytterligare praxis ska kunna utvecklas är att företag, trots detta, ansöker om serveringstillstånd och därefter överklagar avslagsbeslutet och driver process i domstol. Att ansöka om serveringstillstånd är förenat med en avgift. En sådan process är vidare tidskrävande. Verksamhetsutövare med denna typ av servering är beroende av

säsong. Det kan därför få till följd att bestämmelsen i alkohollagen leder till att näringsidkare känner sig tvingade till kostsamma renoveringar eller ombyggnationer för att kunna erbjuda sittplatser inomhus.

Olika bedömningar om vad som utgör "lokal"

Tillämpningen leder även till att Sveriges 290 kommuner kan tvingas ta ställning till vad som faktiskt utgör en "lokal", vilka byggnadskonstruktioner som krävs för att det ska räknas som en inomhuslokal? Detta kan inte vara en önskvärd utveckling.

Inomhuslokal krävs inte för gårdsförsäljning

I regeringens senaste proposition inom alkoholområdet (prop. 2024/25:86 s.86) resoneras kring serveringsställe och försäljningsställe. Älvkarleby kommun har i egenskap av remissinstans ansett att det i lagen behöver tydliggöras vilket utrymme som är lämpligt för gårdsförsäljning då utredningen anser att försäljningsstället ska kunna vara beläget utomhus precis som serveringsställen, men serveringsställen enligt alkohollagen måste åtminstone delvis vara inomhus. Regeringen gör då bedömningen att det inte finns skäl att kräva att försäljningsstället i samband med gårdsförsäljning måste ske inomhus då skälen för att serveringsställen vid servering av alkohol delvis måste vara inomhus gäller kravet på kök.

Hemställan, ändring i alkohollagen

Mot bakgrund av de oönskade konsekvenser den nya praxisen får för vissa näringsidkare och typer av serveringsställen hemställer Stockholms stad att regeringen föreslår en ändring lydelsen i alkohollagen. Detta kommer att möjliggöra för verksamhetsutövare att bedriva renodlad uteserveringsverksamhet.

Nuvarande lydelse

8 kap. 15 §

Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. [...]

Föreslagen lydelse

8 kap. 15 §

Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringsutrymmet samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. [...]